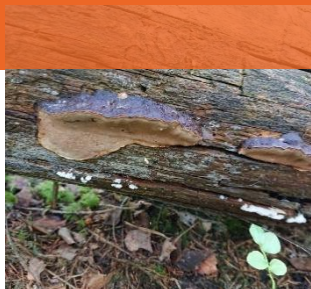

Naturtypekartlegging ved Bjørndal i Oslo kommune

Anders Thylén / Morgan Amundsen

Naturtypekartlegging ved Bjørndal i Oslo kommune

Forfattere: Anders Thylén / Morgan Amundsen

Publisert: 03.04.2025

Antall sider: 26 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Oslo kommune Bymiljøetaten

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Thylén, A. og Amundsen, M. 2025. Naturtypekartlegging ved Bjørndal i Oslo kommune. Biofokus-rapport 2025-024. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Gråorskog ved Gjersrudbekken / Svartorskog ved Slimeåsen sør / Lindebestand ved Bjørndal V / Svartsonekjuke (NT) / Kanadagullris (SE). Foto: Anders Thylén

Biofokus rapport 2025–024

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-477-7

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Bymiljøetaten i Oslo kommune kartlagt naturtyper ved Bjørndal i Oslo kommune. Anders Thylén har vært prosjektansvarlig og ansvarlig for feltarbeid og utarbeiding av rapport. Morgan Amundsen har bistått i rapportskrivningen. Biofokus takker for samarbeidet med Kjell Isaksen, Nicolai Aasen og Bård Bredesen, som har vært kontaktpersoner hos oppdragsgiver.

Oslo, 3. april 2025

Anders Thylén

Område med liggende død ved i lågurtskog i lokaliteten Bjørndal V.

Sammendrag

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Oslo kommune gjennomført naturtypekartlegging i skogområdene ved Bjørndal/Slimeåsen i forbindelse med planer om ny adkomstvei til Bjørndal.

Kartleggingen i 2024 gir ingen store endringer i naturtypestatus. De tre gamle lokalitetene er i hovedsak videreført, og det er ingen nye områder som er registrert som naturtype. En av de tidligere lokalitetene er imidlertid blitt delt i to, og det er dermed blitt en ny lokalitet. Det er dermed fire naturtypelokaliteter i planområdet. De største naturtypekvalitetene er knyttet til Gjersrubbekken og Bjørndal V, mens lokalitetene sør for Slimeåsen vurderes å ha noe lavere verdi. I tillegg til naturtypelokalitetene er det avgrenset to uprioriterte lokaliteter med «hverdagsnatur med noen biologiske kvaliteter», som inngår i grønnstrukturbeltene. Disse vil på sikt kunne utvikles til naturtyper om de forvaltes med dette som mål.

Grønnstrukturen i hele planområdet har generelt en viktig økologisk funksjon. Gjersrubbekken med kantsoner utgjør samlet sett det viktigste landskapselementet i området, og er en viktig korridor for både planter og dyreliv. Ravinedalen ved Bjørndal V tilhører økologisk denne grønnstrukturen. Lisiden langs østre del av planområdet, inntil E6, utgjør også et viktig grønnstrukturbelte, og har trolig en viktig korridorfunksjon.

Det er enkelte forekomster av rødlistearter i området, men uten noen funn som peker seg veldig ut. Det er ellers problem med spredning av fremmedarter flere steder, fra veier og åpne områder, og ikke minst fra boligområdene. Stedvis bør det gjøres en innsats for bekjempelse, uavhengig av planene i dette prosjektet.

Et alternativ for ny tilkomstvei til Bjørndal fra Ljabruveien, over Gjersrubbekken og opp bekkedalen ved Bjørndal V, vil risikere å få store negative konsekvenser for naturmangfold. Alternativ adkomst fra sør fra E6 inn mot Slimeåsen/Trollstien vil også ha negativ påvirkning på naturverdier i området. Men naturverdiene som risikerer å bli ødelagt her vurderes samlet sett som mindre enn de i nord.

Innhold

1	Innledning	6
2	Metode	8
3	Resultater	9
3.1	Naturtyper etter DN-håndbok 13	11
3.2	Rødlistede naturtyper	12
3.3	Grønnstruktur og landskapsøkologi	12
3.4	Artsmangfold	13
3.5	Fremmede arter	14
4	Diskusjon	16
4.1	Samlet vurdering	16
4.2	Hensyn og skjøtsel	16
5	Referanser	17
	Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser	18
	Vedlegg 2. Kategorier for rødlistearter	24
	Vedlegg 3. Kategorier for fremmede arter	25

1 Innledning

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Oslo kommune Bymiljøetaten gjennomført naturtypekartlegging i skogområdene ved Bjørndal/Slimeåsen (figur 1). Bakgrunnen for undersøkelsen er at det ses på en alternativ løsning til nåværende adkomstvei til Bjørndal, da denne til stadighet blir sperret av grunnet snø eller lignende. Fra før er det registrert tre verdifulle naturtypelokaliteter innenfor undersøkelsesområdet, men disse er til dels gamle (fra 2004 og 2006, mens en er oppdatert i 2012). En oppdatert kartlegging av naturtypene er derfor nødvendig for å kunne sikre at naturverdier ivaretas ved en eventuell omlegging av veien.

2 Metode

Kartleggingstema

Arbeidet har omfattet kartlegging av:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007) med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet, 2015).
- Levesteder for rødlistearter. Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste (Artsdatabanken, 2021). Se vedlegg 2 for forklaring av kategorier.
- Forekomster av fremmede arter iht. Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). Se vedlegg 3 for forklaring av kategorier.

Kartlegging etter DN-håndbok 13

Metoden for naturtypekartlegging følger DN-håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007). Det henvises til denne og da spesielt kapitlene 2 - 6 for en nærmere redegjørelse av kriterier for utvelgelse av naturtyper og verdisetting av dem. I forbindelse med revidering av DN-håndboka er det utarbeidet utkast til nye faktaark for alle terrestre naturtyper (Biofokus, 2014; Miljødirektoratet, 2015), og disse er brukt som grunnlag for verdisetting.

Følgende kriterier er viktige ved utvelgelse av viktige naturtyper:

- Naturtypers sjeldenhet nasjonalt og lokalt
- Forekomst av viktige nøkkelementer
- Viktige forekomster av signalarter eller rødlistede arter.
- Områdets topografiske og geografiske plassering.
- Områdets evne til å fylle en funksjon for bevaring av biologisk mangfold.

Systemet for verdisetting av kartlagte naturtypelokaliteter har tre verdikategorier: Svært viktig – A, Viktig – B, Lokalt viktig – C. Metoden gir følgende kriterier for rangering av lokaliteter innen en naturtype:

- Størrelse og velutviklethet
- Grad av tekniske inngrep
- Forekomst av rødlistearter
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt).

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase og Artskart, historiske flybilder etc.

Feltkartlegging i området ble utført av Anders Thylén 19 juli 2024 i sør og 20 august 2024 i nord. Kartlagte naturtyper ble avgrenset og beskrevet, og videre rapportert til bymiljøetaten i Oslo. Artsfunn er tilgjengeliggjort i Artskart via Biofokus sin egen database (BAB).

3 Resultater

Alle tidligere kartlagte naturtypelokaliteter i undersøkelsesområdet er befart og oppdatert. I tillegg er hele området undersøkt i felt i 2024. I løpet av prosjektet ble en ny naturtypelokalitet opprettet og tre gamle lokaliteter ble oppdatert (figur 2 og 3, tabell 1 og vedlegg 1). De reviderte lokalitetene har fått både oppdatert beskrivelse og avgrensning. Det ble også avgrenset to uprioriterte lokaliteter. Det er gjort en god del artsfunn i planområdet, både av fremmede arter, enkelte rødlistearter og en god del andre arter. Alle kartlagte artsdata er levert til Artskart.

Figur 2. Naturtyper avgrenset i Bjørndal nord.

Figur 3. Naturtyper avgrenset i Bjørndal sør. Figuren viser også et par konsentrasjoner av fremmede arter.

3.1 Naturtyper etter DN-håndbok 13

De gamle lokalitetene Gjersrubbekken og Bjørndal V ble opprettholdt med samme verdi som tidligere, B-verdi. Grensen mellom de to lokalitetene ble endret noe, slik at hoveddelen av skogen i ravinen som kommer ned fra Bjørndal hører til Bjørndal V, og kun gråor-heggeskogen i selve bekkemøtet er fortsatt ført til Gjersrubbekken. Det er ellers gjort mindre justeringer i avgrensningene oppover Bjørndal V.

Den gamle lokaliteten sør for Slimeåsen er splittet i to. De svartordominerte delene er beholdt i gammel sumpskogslokalitet, selv om den er noe tørr og er i grenseland mot storbregneskog. De grandominerte delene på fastmark er avgrenset som ny lokalitet. Verdien for begge er satt til lokalt viktig (C-verdi), hvilket er en degradering fra tidligere B-verdi. Grunnen til dette er til dels den svake hydrologien i sumpskogen, og en kombinasjon av slitasje og begrenset dødvedmengde/kvalitet i granskogen.

Naturtypebeskrivelsene finnes i Vedlegg 1.

Tabell 1. Oversikt over naturtypelokaliteter i undersøkelsesområdet. Beskrivelser finnes i vedlegg.

Lok.nummer	Områdenavn	Naturtype	Utforming	Verdi	Areal (daa)
030110297	Gjersrubbekken	Viktig bekkedrag		Viktig	58,67
030112231	Bjørndal V (I)	Gråor-Heggeskog	Flommarksskog	Viktig	25,00
030111426	Slimeåsen sør	Rik sumpskog, kildeskog og strandskog	Rik løvsumpskog	Lokalt viktig	2,23
030114555	Slimeåsen sør II	Gammel granskog	Gammel lavlandsgranskog	Lokalt viktig	5,70
030114573	Bjørndal øst	Gammel boreal lauvskog	Gammelt ospeholt	Uprioritert	1,72
030114574	Slimeåsen øst / Åslandhellinga øst	Gammel granskog	Gammel lavlandsgranskog	Uprioritert	29,55

De to uprioriterte lokalitetene er områder med noen naturverdier, men som ikke fullt ut har naturtypekvaliteter per i dag («hverdagsnatur», men biologisk verdifull), se tabell 1 og vedlegg 1. Den på Bjørndal øst er et ospeholt med noen grove eller litt grove trær. Trærne er likevel ikke biologisk gamle, har lite utviklet sprekkebark og det er foreløpig lite død ved. Åslandhellinga øst er barblandingskog med furu øverst og gran nedover skråningen. Det er generelt eldre skog og noen konsentrasjoner av død ved, men for lite til å ha naturtypekvalitet. Begge lokalitetene vil kunne utvikles til naturtyper på sikt. For Åslandhellinga vil fri utvikling på sikt kunne føre til mer naturskogspreget og større naturkvaliteter, selv om en bør vurdere tiltak mot spredning av fremmede arter øverst mot bebyggelsen. For Bjørndal øst vil det kunne være en fordel å ta ut noe ung gran som er på vei opp, for å gi ospebestanden bedre forutsetninger.

Figur 4. Gråor-heggeskog innenfor naturtypelokaliteten Bjørndal V. Disse delene langs bekken er også rødlistet naturtype flomskogsmark (VU).

3.2 Rødlistede naturtyper

Norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018) lister naturtyper og landformer som har risiko for å gå tapt fra Norge. Den er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter. I undersøkelsesområdet er det flere områder med status som rødlistet naturtype. Det gjelder dels deler av områdene Bjørndal V og Gjersrumbekken, som er flomskogsmark (sårbar – VU). Langs Gjersrumbekken finnes også mindre partier med åpen flomfastmark (Nær truet – NT). Slimeåsen sør består av rik svartorsumpskog, som er rødlistet som sårbar (VU) i norsk rødliste for naturtyper 2018.

3.3 Grønnstruktur og landskapsøkologi

Landskapsøkologisk utgjør Gjersrumbekken med kantsoner det viktigste landskapsøkologiske elementet i planområdet, noe som er godt kjent fra tidligere (Thylén, 2020; Wold, 2012). Det er et stort sett sammenhengende blågrønt belte som sammenbinder områdene rundt Gjersrudtjern i sørøst med Ljanselvdalen i nordvest. Bekkedalen ved naturtypelokaliteten Bjørndal V er også en del av denne blågrønnstrukturen, selv om den «ender» oppe i boligfeltet. «Gjersrumbekkdalen» har også kontakt med de store skogene på Grønnliåsen vest for Bjørndal (mellom Bjørndal og Bjørnerud).

Lisiden mellom boligområdene på Slimeåsen/Åslandhellinga og E6 utgjør også en sammenhengende grønnstrukturstripe fra Gjersrubbekken i nord til Åsland og mot Taraldrud i sør. Denne stripen er til dels smal, og med betydelig påvirkning fra boliger på oversiden, rydding langs E6 på nedsiden, høyspentlinjer m.m. Området har et visst lokalt dyreliv, med bl.a. rådyr. Skogbeltet vil kunne ha en viktig funksjon for bl.a. fugler og insekter, ved å sammenbinde naturarealer i nord og mot sørvest, i et ellers sterkt nedbygd område.

3.4 Artsmangfold

Det ble registrert fire rødlistede arter av karplanter og sopp i forbindelse med feltarbeidet i 2024 (tabell 2). Det er, med unntak for fugler, ikke dokumentert flere rødlistede arter fra planområdet. Svartsonekjuke (NT) ble registrert i Slimeåsen sør II. Lind (NT) vokser nord i nordre del av naturtypelokaliteten Bjørndal V. Alm (EN) ble funnet et par steder utenfor naturtypeavgrensningene ved Slimeåsen. Både alm og ask (EN) forekommer langs Gjersrubbekken. For beskrivelser av kategoriene innenfor rødlista for arter, se vedlegg 2.

Det er generelt rik lågurtflora i deler av Bjørndal V-ravinen, med arter som tysbast og trollbær, og tilsvarende langs Gjersrubbekken, til dels med mer høystaudevegetasjon.

Av fugler ble granmeis (VU) registrert i barskog sørvest for Slimeåsen. Det rikeste fuglelivet er likevel langs Gjersrubbekken, som er viktig for spurvefugler, hakkespetter m.fl. Her er det bl.a. tilhold for dvergspett og vintererle. Nedre deler av Bjørndal V-ravinen er en del av dette funksjonsområdet for fugler. Av andre rødlistearter har grønnfink (VU) tilhold i området, og gulspurv (VU) bruker området til fødesøk til og fra. Taksvale (VU) jakter over området, og flere andre arter sees regelmessig overflygende, som f.eks. fiskemåke (VU).

Tabell 2. Rødlistearter (foruten fugler) registrert i planområdet ved Bjørndal, egne data og data hentet fra Artskart 03.02.2025.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Senest registrert
Karplanter	<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	EN	2024
	<i>Tilia cordata</i>	lind	NT	2024
	<i>Ulmus glabra</i>	alm	EN	2024
Sopp	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	svartsonekjuke	NT	2024

Figur 5. Svartsonekjuke fra granskogen i Slimeåsen sør II. Foto: Anders Thylén.

3.5 Fremmede arter

Det ble registrert en god del fremmede arter i undersøkelsen (tabell 3), og med tidligere registreringer er det totalt sett registrert 13 fremmede arter i planområdet. Kanadagullris, fagerfredløs og buskhyll er de vanligst forekommende fremmedartene. Spesielt urovekkende er også flere forekomster av park- og hybridslirekne i området. Det kan bl.a. nevnes et større område med hybridslirekne sammen med fagerfredløs på toppen av skråningen mot sørøstdelen av boligfeltet på Slimeåsen. Denne forekomsten er ved gangvei fra boligfeltet og skjult bak en levegg, så her har trolig foregått dumping av hageavfall. For beskrivelser av kategoriene i fremmedartslista, se vedlegg 3.

Figur 7. Et område med større mengder fagerfredløs på toppen av skråningen mot boligfeltet sørøst på Slimeåsen. Foto: Anders Thylén

Tabell 3. Fremmede arter registrert i planområdet ved Bjørndal, egne data og data hentet fra Artskart 03.02.2025..

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Senest registrert
Bløtdyr	<i>Helix pomatia</i>	vinbergsnegl	HI	
Karplanter	<i>Amelanchier spicata</i>	blåhegg	SE	2024
	<i>Calystegia xpulchra</i>	rosenvindel	HI	2023
	<i>Cotoneaster divaricatus</i>	sprikemispel	SE	2024
	<i>Cotoneaster lucidus</i>	blankmispel	SE	2024
	<i>Lysimachia punctata</i>	fagerfredløs	SE	2024
	<i>Melilotus albus</i>	hvitsteinkløver	SE	2024
	<i>Melilotus officinalis</i>	legesteinkløver	SE	2024
	<i>Reynoutria japonica</i>	parkslirekne	SE	2024
	<i>Reynoutria xbohemica</i>	hybridslirekne	SE	2024
	<i>Rosa rugosa</i>	rynkerose	SE	2024
	<i>Sambucus racemosa</i>	buskhyll	SE	2024
	<i>Solidago canadensis</i>	kanadagullris	SE	2024

4 Diskusjon

4.1 Samlet vurdering

Grønnstrukturen i hele planområdet har generelt en viktig økologisk funksjon. Gjersrubbekken med kantsoner utgjør totalt sett det viktigste landskapselementet i området, og er en viktig korridor for både planter og dyreliv. Ravinedalen ved Bjørndal V tilhører økologisk denne grønnstrukturen. Lisiden langs østre del av planområdet, inntil E6, utgjør også et viktig grønnstrukturbelte, og vil kunne ha en viktig funksjon for dyrelivet ved å sammenbinde naturarealer i nord og mot sørvest, i et ellers sterkt nedbygd område.

Naturtypelokaliteter forekommer flere steder i området. Kartleggingen i 2024 gir ingen store endringer i naturtypestatus, selv om grenser stedvis er justert og verdi er endret for én lokalitet. De gamle lokalitetene er videreført, og det er ingen nye områder som er registrert som naturtype. En tidligere lokalitet med B-verdi er imidlertid blitt delt i to og begge er satt ned til C-verdi. Det er dermed blitt en ny lokalitet. De største naturtypekvalitetene er knyttet til Gjersrubbekken og Bjørndal V, mens lokalitetene sør for Slimeåsen vurderes å ha noe lavere verdi og dekker mindre areal. Bekkemøtet ved Gjersrubbekken der bekken fra Bjørndal V kommer ned utgjør trolig det mest intakte og verdifulle naturområdet innenfor planområdet. Her er det et bredt belte med flomskogsmark langs Gjersrubbekken, og langs bekken fra Bjørndal V er det partier med lindeskog og eldre lågurtgranskog.

To uprioriterte lokaliteter med «hverdagsnatur med noen biologiske kvaliteter» utgjør deler av grønnstrukturbeltene og vil på sikt kunne utvikles til naturtyper. For lokaliteten i Åstadhellinga vil fri utvikling kunne øke naturverdiene på sikt. For ospeholtet ved Bjørndal øst vil forsiktig uttak av oppvoksende gran kunne være gunstig.

Ut fra dette vurderes det at et alternativ for ny tilkomstvei til Bjørndal fra Ljabruveien, over Gjersrubbekken og opp bekkedalen ved Bjørndal V, vil risikere å få store negative konsekvenser for naturmangfold. Alternativ adkomst fra sør fra E6 inn mot Slimeåsen/Trollstien vil også ha negativ påvirkning på naturverdier i området. Men naturverdiene som risikerer å bli ødelagt her vurderes samlet sett som mindre enn de i nord.

4.2 Hensyn og skjøtsel

I forbindelse med videre planlegging bør en legge vekt på å minimere naturtap ved det eller de alternativer en går videre med, og traseen bør optimaliseres for dette. Korridorfunksjoner bør ivaretas, og en bør vurdere bru heller enn fylling der det ev. vil kunne gjøre en forskjell.

Fremmede arter er et betydelig problem i deler av området. Her er det viktig å påse at en ikke bidrar til spredning når en starter med anleggsarbeider. Noen forekomster er også så problematiske at en bør vurdere tiltak uavhengig av dette prosjektet. Det gjelder f.eks. forekomstene av park- og hybridlirekne i grøntområdene ved Slimeåsen.

5 Referanser

- Artsdatabanken. (2018). *Norsk rødliste for Naturtyper 2018*.
<https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter 2021*.
<https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken. (2023, august 11). *Fremmede arter i Norge—Med økologisk risiko 2023*.
<https://www.artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023>
- Biofokus. (2014). *Naturtyper i skog: Utkast til faktaark for skogtyper i revidert DN-håndbok 13, pr 30.12.2014*. Miljødirektoratet.
- Direktoratet for Naturforvaltning. (2007). *Kartlegging av naturtyper—Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. Utgave 2006 (oppdatert 2007)*. Direktoratet for Naturforvaltning.
https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Miljødirektoratet. (2015). *Veileder for kartlegging, verdisseting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann*. (s. 38).
- Thylén, A. (2020). *Kartlegging av vilt og naturtyper på Mortensrud, Oslo kommune. BioFokus-rapport 2020-16*. Stiftelsen BioFokus. Oslo.
- Wold, O. (2012). *Kartlegging av naturverdier Gjersrud-Stensrud*. Asplan Viak AS.

Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser

297 Gjersrubbekken

Viktig bekke drag – Verdi: B Areal : 58,67 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt som naturtypeområde som del av Oslo kommunes naturtypekartlegging tidlig på 2000-tallet. Omtalen ble revidert etter ny kartlegging i 2011 (Wold 2012). Den er sist revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2024 i forbindelse med planlegging for ny adkomstvei til Bjørndal. Beskrivelsen er i hovedsak basert på en kort beskrivelse i naturbase samt befaring av Oddmund Wold i den sør-østlige delen nærmest Gjersrudtjern. Vannlevende organismer er ikke undersøkt. I 2024 er strekningen mellom Slimeveien og Bjørnerud befart, og grensa mot annen skognaturtype (2231 - Bjørndal V) er endret.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Gjersrubbekken, og strekker seg fra nordenden av Gjersrudtjernet og ca 2,2 km nordvestover og nedstrøms til Hauketo.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Vegetasjonstyper langs bekken er i hovedsak gråor-heggeskog, i større eller mindre grad påvirket av ulike inngrep. I nordvest ved Tangen/Munkerud er det velutviklet flommarksskog. Fuktenger inngår i åpne partier. Langs bredden av Gjersrubbekken inngår noe bjørk, spisslønn, gran, hegg og svartvier foruten gråor i tresjiktet. Videre mot nordvest er det i partier innslag av ask, alm, svartor og lind.

Artsmangfold: Wold: «Basert i hovedsak på registreringer fra sørøstlig del. Arter typiske for gråor-heggeskog er notert; slik som mjødurt, vendelrot, stornesle, hundekjeks og bringebær. For øvrig er denne lauvskogsborden relativt påvirket av div. inngrep og nærhet til vei osv, at det er betydelig innslag av ugrasarter. Det ble derfor ikke vektlagt å gjøre noen inngående registrering av arter her.»

I mer intakte deler av gråorskogen, bl.a. vest for Bjørn Magnussens vei, er det stedvis dominans av strutseving og det forekommer arter som springfrø, storklokke, kranskonvall og bekkekarse. I nordvest ved Tangen er storkonvall og humle registrert.

Vassdraget med kantsoner er viktig for bl.a. spurvefugler og hakkespetter. Dvergspett og vintererle blir regelmessig observert her.

Bruk tilstand og påvirkning: Lauvskogsborden langs Gjersrubbekken er i stor grad påvirket av div. inngrep og nærhet til vei osv., gjennom hogst og rydding av kratt osv. Det er også noe forsøpling i lokaliteten. I partier er det likevel velutviklet eldre gråorskog med en del død ved.

Fremmede arter: Kanadagullris er registrert i kanten av lokaliteten i sørøst og langs Ljabruveien flere steder. Hagelupin (HR) finnes i kanten mot Ljabruveien nord i lokaliteten. Parkslirekne er registrert to steder (ovenfor Bjørnerud og ved Tangen)

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten danner en korridor som binder sammen Gjersrudtjernet med flere naturtypelokaliteter omkring Ljabru/Ljan og lokaliteter vestover ned mot Bunnefjorden.

Verdivurdering: Gjersrubbekken har antagelig størst verdi som korridor for vannlevende organismer og arter knyttet til lauvskog. Både ut fra stedvis intakt gråor-heggeskog og ut fra bekkedragets økologiske funksjon er den vurdert som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Lauvskogsborden langs bekken bør ikke utsettes for ytterligere rydding, og bør få anledning til i størst mulig grad å utvikle seg fritt. Fremmede arter som parkslirekne, kanadagullris og hagelupin bør fjernes.

1426 Slimeåsen sør

Rik sumpskog, kildeskog og strandskog – Rik løvsumpskog Verdi: C Areal : 2,23 daa

Innledning: Lokaliteten er først kartlagt som naturtype av Terje Bløndheim, Biofokus, som del av Oslo kommunes naturtypekartlegging tidlig på 2000-tallet. Omtale og avgrensning er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2024 i forbindelse med planlegging for ny adkomstvei til Bjørndal. Lokaliteten er i 2024 delt i to, hvorav denne utgjør den opprinnelige lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i sørenden av Bjørndal i Oslo kommune. Det ligger i bunn av skråningen nedenfor Slimeåsen og tett inntil Europaveien. Det går en liten bekk ned til lokaliteten, og i tillegg presses grunnvann ut i bunn av skråningen, hvilket bidrar til høy grunnvannsstand og et sumpmiljø.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Rik, skyggefull sumpskog med svartor på sokler. I tillegg til svartorsumpskog som dominerende vegetasjonstype finnes storbregneskog. Svartor dominerer sammen med gran. Det er ganske mye død ved av gran og or i alle nedbrytningsfaser.

Artsmangfold: Signalarten gammelgranlav ble registrert på gammel gran.

Bruk tilstand og påvirkning: Tørr og noe usikker sump i dag, påvirket av drenering. Bygging av Europaveien tidlig på 1980-tallet har trolig bidratt til å drenere skogen, muligens har også Follobanetunnelen og anleggene rundt påvirket. Anlegg av snuplass/grusplass langs parkveien inntil påvirker muligens også hydrologien. Det er ellers en del ferdsel og stier tett innpå lokaliteten.

Fremmede arter: Det er ikke dokumentert fremmede arter innenfor lokaliteten. I de åpne områdene langs parkveien sør for lokaliteten er det store forekomster av kanadagullris.

Del av helhetlig landskap: Ugrøftede rike sumpskoger er sjeldne i landskapet og derfor viktig å ivareta.

Verdivurdering: Lokaliteten er liten, og hydrologien er negativt påvirket. Restareal av rik svartorsumpskog med relativt mye død ved motiverer likevel avgrensning, men påvirkningen trekker ned til lokal verdi (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Om mulig hadde det vært å ønskelig å få stoppet den uheldige dreneringen for å få restaurert våtmarksfunksjonen. Skogen bør ellers få stå mest mulig urørt og utvikles fritt. Ev. kan vurdere å ta ut noe oppslag av gran.

2231 Bjørndal V (I)

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: B Areal : 25,0 daa

Innledning: Biotopen ble først kartlagt av Terje Blindheim (TBL) 4. oktober 2006. De aller nordligste delene er ikke undersøkt høsten 2006, men er avgrenset på bakgrunn av ortofoto. Omtale og avgrensning er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2024 i forbindelse med planlegging for ny adkomstvei til Bjørndal. Da er også hele lokaliteten undersøkt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i Bjørndal, sørøst i Oslo. Den består av en bekkedal som går fra boligområdene på Bjørndal og nordover hvor den munner ut i Gjersrubbekken (egen naturtypelokalitet 297).

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er et større område i en bekkedal med en mosaikk av ulike naturtyper. Den består av gråor-heggeskog, rik gammel granskog og eldre løvsuksesjoner med osp og bjørk. Gråor-heggeskogen er delvis av flommarkstype (i dalbunnen) og delvis av liskogstype. Et lite lindeholt finnes helt i nord. Dominerende treslag er gran vest for bekken i sør og osp og bjørk vest for bekken lenger nord. Helt i nord er det gran, lind og hassel. Langs bekkeløpet dominerer gråor, hegg og selje. På vestsiden av bekken er det en rekke fuktige bergvegger med god mosedekning. Det er en liten foss der bekken kommer ned fra vest. I området der bekken kommer ned i dalen er det rik og frodig flommarksskog før bekken møter Gjersrubbekken. Granskogen vest for bekken er i partier ganske rik med lågurtpreg. Skogen er flersjiktet med god spredning. Det finnes spredt med død ved av gran vest for bekken og til dels mye død ved av løvtrær langs bekkeløpet. Det finnes spredt med høystubber og noe stående død ved. Det er i partier en del grov osp og dødvedelementer av osp, og øst for bekken spredt med halvgrove lønnetrær. I nord er det grov lind med bhd på 45-50 cm. Løvskogen øst for bekken mot turvei har få gamle trær og lite død ved.

Artsmangfold: I partier og spesielt helt i nord er flomskogsmarken rik, med strutseving, storklokke, mjødukt, tysbast, firblad, krossved og enghumleblom. Granskogen vest for bekken har også rike lågurtpartier med innslag av trollbær, leddved, korsved, duftslørsopp, rødflekket vokssopp og eseløre, som alle er representanter for ganske rike skogtyper. Lokaliteten har trolig stor verdi lokalt for spurvefugler som er knyttet til rike og frodige løvskoger.

Bruk tilstand og påvirkning: I partier er det en del tidligere hogstpåvirkning, og dermed yngre skog med lite elementer. En høyspentlinje krysser lokaliteten i nord, og en bit sør for den krysser en turvei på en høy fylling. Helt i sør sør tynnes naturverdiene ut og det er noe mer parkpreget. I søndre halvdel er det bebyggelse relativt tett på bekkedalen, hvilket medfører risiko for negativ påvirkning som utsynshogst og dumping av hageavfall.

Fremmede arter: Buskhyll finnes spredt, men fåtallig. Kanadagullris vokser under høyspentlinjen, og forekommer ellers vanlig langs veien på østsiden av lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten henger sammen med Gjersrubbekken i nord, som utgjør en større lokalitet med hovedsakelig gråor-heggeskog. Lokalitetene utgjør sammen et viktig område for spurvefugler og hakkespetter, og har viktig landskapsøkologisk korridorfunksjon.

Verdivurdering: Middels stor lokalitet, med en mosaikk av skogtyper i intakt bekkedal. Totalt sett har lokaliteten en utforming, størrelse, vegetasjonsvariasjon og elementrikedom som gjør at den tilfredsstiller DN håndbok 13 sine krav til å være en naturtype med verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten er klemte mellom en rekke boliger og vil være utsatt for ønske om hogst for å få frem lys til nærliggende boliger, lekeområder og turveier m.m. Det er ikke ønskelig med tilrettelagt ferdsel gjennom dalen ut over det som i dag foregår på turveien i øst og som tilfeldige turer gjennom lokaliteten. Det anbefales at eksisterende krysningspunkt og tilkobling til turvei i øst benyttes også i fremtiden.

Slimeåsen sør II

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: C Areal: 5,7 daa

Innledning: Lokaliteten er nykartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2024 i forbindelse med planlegging for ny adkomstvei til Bjørndal. Den inngikk til dels tidligere i annen lokalitet med rik sumpskog (1426), men denne er fraskilt, da den er på fastmark.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i sørenden av Bjørndal i Oslo kommune. Det ligger i bunn av skråningen nedenfor Slimeåsen og tett inntil Europaveien. Lokaliteten grenser i sørvest til sumpskog, og forøvrig til mer påvirket skog.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som gammel granskog med utforming gammel lavlandsgranskog. Dominerende kartleggingsenhet etter NiN2 er svak lågurtskog. Gran dominerer, og det er ellers noe innslag av furu, boreale løvtrær og svartor.

Artsmangfold: Svartsonekjuke (NT) ble funnet på en dødvedstokk av gran.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er en del ferdsel og stier i området. Det er bl.a. en leirplass med stokker lagt opp for å kunne sitte, og en del slitasje. Skogen er grov, og det er en god del liggende død ved av gran.

Fremmede arter: Det er ikke dokumentert fremmede arter innenfor lokaliteten. I de åpne områdene langs parkveien sør for lokaliteten er det store forekomster av kanadagullris.

Del av helhetlig landskap: På kollen ovenfor er det i partier eldre barblandingsskog, men med færre elementer. Skog med mye dødved og forekomster av rødlistearter finnes spredt, men fåtallig i landskapet.

Verdivurdering: Granskog med en del dødved og funn av én rødlistet dødvedsopp. Lokaliteten er relativt liten. Begrenset mengde og kontinuitet i død ved og en del negativ påvirkning i form av slitasje, gjør at verdien vurderes som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Om skogen får stå mest mulig urørt uten fysiske inngrep eller skoghogst, så vil den på sikt kunne utvikle større grad av naturskogsdynamikk, med potensial for økt arts mangfold.

Bjørndal øst

Gammel boreal lauvskog – Gammelt ospeholt Verdi: U Areal: 1,72 daa

Innledning: Lokaliteten er nykartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2024 på oppdrag for Bymiljøetaten i forbindelse med planlegging for ny adkomstvei til Bjørndal. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (utkast til revidert faktaark fra 2024/2015). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Litt eldre løvsuksesjon. Osp, bjørk, hegg og gran. Enkelte osper opp mot 130-140 cm bho. Svak lågurtskog dominerer, med stedvis rikere lågurtpartier og noe kildepåvirkning.

Artsmangfold: Trollbær registrert.

Bruk tilstand og påvirkning: Foreløpig ikke veldig gammelt eller grovt, lite død ved.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap: Del av fuglehabitatet langs Gjersrubbekken.

Verdivurdering:

Skjøtsel og hensyn: Plukke ut ung gran.

Åslandhellinga øst

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: U Areal: 29,55 daa

Innledning: Lokaliteten er nykartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid i 2024 i forbindelse med planlegging for ny adkomstvei til Bjørndal.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Blandingsbarskog med furu øverst og mer gran i skrenten. Bærlýngskog dominerer, lokalt noen urter der det kommer inn lys. Grei eldre skog langs store deler av denne strekningen, i partier noen elementer av litt grøvre trær og død ved. Men egentlig lite for å prioritere. Fin hverdagsskog. Til dels bratt li og utilgjengelig, så har potensial på sikt.

Artsmangfold:

Bruk tilstand og påvirkning: En del fremmede arter i spredning fra bebyggelsen på oversiden.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering:

Skjøtsel og hensyn: Om skogen får stå urørt vil den på sikt kunne utvikle mer naturlig skogdynamikk og viktige elementer for biologisk mangfold. I øvre del bør en hindre dumping av hageavfall, og unngå bygging av trehytter og lignende.

Vedlegg 2. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 4. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
RE	Regionalt utdødd (Regionally Extinct)	Arter som er utdødd som reproduserende i landet. Ifølge IUCN skal denne kategorien kun benyttes når det ikke er spor av tvil om at arten er utryddet i landet. I tillegg skal arten ha reproduisert i Norge de siste 200 årene.
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel (Data Deficient)	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategori plassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

Tabell 5. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

Vedlegg 3. Kategorier for fremmede arter

Fremmedartslista for Norge (Artsdatabanken, 2023) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesket, etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, og sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 6. Kategorier i Fremmedartslisten for Norge 2023.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	Svært høy risiko (Severe impact)	Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.
HI	Høy risiko (High impact)	Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ingen kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter

Biofokus

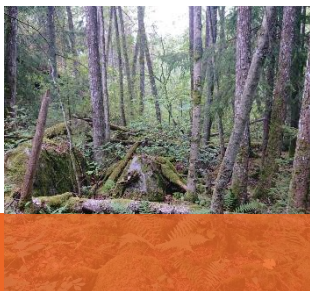
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2025–024
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-477-7

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no